

Hanna Holopainen vihr ym.

Kirjallinen kysymys hyvinvointialueiden rahoitusmallin muuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Moni hyvinvointialue on ajautunut kohtuuttomaan tilanteeseen hyvinvointialueiden rahoitusvaajaan vuoksi. Lisärahoitushakemuksia on tehnyt tänä vuonna kuusi hyvinvointialuetta, mutta valtiovarainministeriö ei ole myöntänyt lisärahoitusta yhdellekään alueelle.

Vaatus alijäämien kattamisesta palvelutason kärsimättä on mahdoton. Etelä-Karjalan hyvinvointialue on nyt lakilimbossa. Hallinto-oikeuden päätös osoittaa, että alueen talousarvio on lainvastainen, vaikka se on laadittu turvaamaan perustuslain mukaiset palvelut.

Orpon hallitus pakottaa hyvinvointialueen rikkomaan lakia, kun se ei korjaa hyvinvointialueiden rahoitusmallia. Tämä ei ole alueen epäonnistuminen vaan järjestelmän epäonnistuminen. Jos talousarvio laadittaisiin täysin lain kirjaimen mukaan, alueen pitäisi ajaa alas 3 700 henkilötyövuotta. Se tarkoittaa sitä, että jopa kaksi kolmasosaa henkilöstöstä irtisanottaisiin. Tämä ei ole realistista eikä inhimillistä.

Valtiovarainministeriön ohjaus ja lisärahoituksen hylkäykset ovat ajaneet alueet tilanteeseen, jossa ne joutuvat valitsemaan, noudattavatko rahoituslakia vai perustuslakia. Tämä on kohtuutonta. Ongelmana on myös se, että rahoitusmalli perustuu THL:n rekisteritietoihin, joita ei koskaan tarkoitettu rahoituksen perusteiksi. Alueet, kuten Etelä-Karjala, jotka ovat pitäneet tiukkaa talouskuria, ovat nyt rangaistavana.

Etelä-Karjalan tilanne osoittaa, kuinka vaikeassa asemassa hyvinvointialueet ovat. Alueen johto on pyrkinyt turvaamaan hoidon ja palvelut, mutta hallinto-oikeuden päätös kertoo, että nykyinen rahoitus ei riitä lainmukaiseen toimintaan. Tämä ei ole yksittäistapaus vaan merkki siitä, että koko rahoitusmalli kaipaa uudelleenarviointia. Valtioneuvoston tulee pikaisesti tehdä lakimuutokset ennen kuin ensi vuoden talousarviot lyödään lukkoon.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä hallitus aikoo tehdä hyvinvointialueiden rahoitusmallin korjaamiseksi, jotta lakisääteiset peruspalvelut eivät vaarannu?

Kirjallinen kysymys KK 346/2025 vp

Helsingissä 22.10.2025

Hanna Holopainen vihr
Hanna Sarkkinen vas
Tiina Elo vihr
Oras Tynkkynen vihr
Laura Meriluoto vas
Kim Berg sd
Riitta Kaarisalo sd
Petri Honkonen kesk
Vesa Kallio kesk
Anne Kalmari kesk